

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

Затверджено

на засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
економічного факультету

Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 8 від 03.02.2026 р.)

Силабус

із загальноуніверситетської дисципліни «Фінансова незалежність: від хаосу до капіталу»

вільного вибору, що викладається для здобувачів усіх спеціальностей третього курсу бакалаврату у 2026-2027 н.р.

Львів - 2026 р.

Назва курсу	Фінансова незалежність: від хаосу до капіталу
Адреса викладання курсу	Львів, проспект Свободи, буд 18. Економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	
Викладач (-і)	Замасло Ольга Теодорівна, доктор економічних наук, професор
Контактна інформація викладача (-ів)	olha.zamaslo@lnu.edu.ua 032 239 40 57, 032 239 44 90
Консультації по курсу відбуваються	щоп'ятниці , 14.00-17.00 год.(кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, пр.Свободи, 18) Онлайн-консультації
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/course/finansova-nezalezhnist-vid-khaosu-do-kapitalu
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб сформувати у майбутніх бакалаврів компетентності, теоретичні знання та практичні навички щодо ефективного управління особистими фінансами і підвищення рівня фінансової грамотності та незалежності; здатність розраховувати податкові зобов'язання з основних податків, які справляються з громадян; здатність використовувати на практиці банківські послуги та визначати ризики; оволодіння основами страхування і страхового захисту громадян та їхнього майна; здатність визначати фактори зниження інвестиційних ризиків; здатність планувати сімейний бюджет і використовувати основні методи його збалансування.
Коротка анотація курсу	Курс поєднує поведінкові аспекти фінансових рішень із практичними інструментами бюджетування, накопичення та інвестування. Здобувачі навчаються аналізувати власний фінансовий стан, формувати резерви, управляти ризиками та розраховувати цільовий капітал для досягнення фінансової незалежності. Особлива увага приділяється побудові інвестиційної стратегії та захисту капіталу в умовах економічної невизначеності. Підсумком навчання є розробка персональної фінансової дорожньої карти на середньо- та довгострокову перспективу. Курс орієнтований на здобувачів різних спеціальностей, які прагнуть сформувати фінансову зрілість і стратегічне мислення. Предметом вивчення курсу є теоретичні та практичні засади здійснення процесу управління власними фінансами.

<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Мета: формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо основних інструментів управління особистими фінансами та оволодіння навичками вірно розпоряджатися власними коштами, планувати особистий бюджет і захищатися від ризиків, приймати зважені та вірні фінансові рішення щодо: можливостей розширення джерел власних доходів; планування і коригування власних видатків; формування особистих фінансових резервів і здійснення заощаджень; використання кредитних ресурсів та здійснення інвестування власних заощаджень.</p> <p>Цілі курсу: вивчення механізмів обліку та управління особистими фінансами, освоєння планування сімейного бюджету, управління особистими фінансами через інструменти фінансового ринку, визначення особливості державного регулювання інвестиційної діяльності населення.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гаузел М. Психологія грошей. Чого навчать вас вічні уроки про багатство, жадібність і щастя. Київ : Лабораторія, 2021. 240 с. 2. Остапів Л. Любов та бюджет. Сімейні фінанси для тих, хто хоче бути щасливим. Київ : Yakaboo Publishing, 2017. 160 с. 3. Фінансова грамотність: навч. посіб. / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К., 2013. – 311 с. 4. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт.кол.; – К., 2019. – 272 с. 5. Гроші та кредит: підручник / М.І. Крупка, М.С. Мрочко, Б.М. Вишивана та ін.; [За ред. д.е.н., проф. М.І. Крупки]. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 420 с. 6. Банківська система: підручник / [М. І. Крупка, Є. М. Андрущак, Н. Г.Пайтра та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 556 с. 7. Інвестування : підручник / [М.І. Крупка, Д.В. Ванькович, Н.Б. Демчишак та ін.]; за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 463 с. 8. Замасло О.Т. Податкова система: навч. посібник / О.Т.Замасло, І.І.Приймак, О.В.Грін. – Львів, 2011. – 378с. 9. Замасло О. Т. Податкова система України: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 420 с. 10. Замасло О.Т. Фінансова грамотність: методичні вказівки до вивчення курсу. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 48 с. 11. Плиса В.Й. Страхування: Навчальний посібник. Друге видання. <i>(Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів)</i>. / В.Й. Плиса. – Київ: Каравела, 2008. – 392 с. 12. Жовтанецький О., Чуба Н. Цікава економіка. Навч.-метод. посібник. - Львів.: Априорі, 2010. – 408 с. 13. Кізіма Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку: монограф. / Т.О. Кізіма. – К.: Знання, 2010. – 431 с. 14. Воробйов Ю.М. Фінанси домашніх господарств у фінансовій системі держави: монографія / Ю.М. Воробйов, В.В. Ворошило. – Сімферополь: ВД „АРІАЛ”, 2013. – 232 с. <p>Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 15. Кізіма Т., Шаманська О. Фінансова грамотність населення і фінансова поведінка домогосподарств: аспекти взаємовпливу. Світ фінансів. 2014. Вип. 1. С. 16-26.

16. Бонд Р. Фінансова грамотність та обізнаність в Україні: Факти та висновки. – 2-ге видання, доповнене та виправлене [Електронний ресурс] / Р. Бонд, О. Куценко, Н. Лозицька. – К.: 2010. – Режим доступу: http://www.svb.org.ua/sites/default/files/finlit_survey_6dec2010_ua.pdf.
17. Бодо Шефер. Шлях до фінансової свободи. Ваш перший мільйон за сім років . – Львів.: Видавн. Старого Лева, 2019. – 344 с.
18. Ха-Юн Чанг. Економіка . Інструкція з використання. . – К.: Наш формат, 2018. – 400 с.
19. Воскобойніков В.Б. Фінансова грамотність молоді: практика зберігання та збільшення грошей родини / В.Б. Воскобойніков. – Черкаси: Маклаут, 2008. – 240 с.
20. Вожжов С. В. Мрія на мільйон. Рушай у світ грошей та бізнесу. Київ : Ранок, 2021. 144 с.
21. Парамоненко С. Сам собі інвестор. Чесний старт у великі гроші. Київ : Центр навчальної літератури, 2025. 172 с.
22. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.
23. Закон України „Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-III.
24. Закон України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 09.07.2003 № 1058-IV.
25. Закон України „Про недержавне пенсійне забезпечення” від 09.07.2003 № 1057-IV.
26. Закон України „Про страхування” від 07.03.1996 № 85/96-ВР.
27. Закон України „Про цінні папери і фондовий ринок” від 23.02.2006 № 3480-IV.
28. Приходько Б. Стратегічні напрями підвищення рівня фінансової грамотності населення України / Б. Приходько // Вісник Національного банку України. – 2014. – № 2. – С. 11-16.
29. Слав’янська Н. Підвищення фінансової грамотності: комерційний проект чи державна необхідність / Слав’янська Н., Незнамова А. // Вісник Національного банку України. – 2013. – № 4. – С. 31-35.
30. Юрій С.І. Фінансова грамотність населення в діалектиці сучасних освітніх тенденцій / С.І. Юрій, Т.О. Кізіма // Фінанси України. – 2012. – № 2 (195). – С. 16–25.
31. О.Мороз. Боротьба за правду. Як мій дядько переміг брехню. К. 2020. 160с.

Електронні ресурси та освітні платформи

32. Талан : центр фінансової просвіти Національного банку України. URL: talan.bank.gov.ua
 33. Дія.Освіта : національна едьютейнмент-платформа. Розділ «Фінансова грамотність». URL: osvita.diia.gov.ua
 34. Сімейний Бюджет : авторський портал про інвестиції та фінансове планування в Україні. URL: simeinyi-budzhet.ua
 35. ШахрайГудбай : інформаційна кампанія НБУ та Кіберполіції щодо протидії фінансовому шахрайству. URL: shakhraygoodbye.com.ua
 36. Економічна правда : онлайн-видання. Розділ «Фінанси». URL: www.epravda.com.ua
 37. Мінфін : фінансовий портал про банки, депозити та інвестиції. URL: minfin.com.ua
 38. Finance.ua : інформаційна система про фінансові ринки. URL: finance.ua
- Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Тривалість курсу	90 год
Обсяг курсу	32 год аудиторних 3 них 16 годин лекцій 16 годин практичних занять 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу здобувач вищої освіти повинен:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • нормативні документи, що визначають державну політику в галузі економічної та фінансової освіти; • основи функціонування та розвитку сучасних фінансових систем, принципи державного регулювання фінансової сфери, її значення в політичному і соціально-економічному житті; • теоретико-методологічні засади впровадження фінансової грамотності. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • реалізовувати теоретичні фінансові знання у практичній діяльності; • планувати сімейний бюджет, грамотно управляти витратами; • заощаджувати, накопичувати капітал, інвестувати; • грамотно управляти власними ресурсами, створювати джерела пасивного доходу; • правильно вибирати джерела фінансування, кредити; • розумно користуватися банківськими послугами; • проектувати подальшу власну фінансову безпеку.
Формат курсу	Денний / заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	залік
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації Лекції Дискусії Аналіз проблемних ситуацій
Необхідне обладнання	Проектор, ноутбук, роздатковий матеріал, навчальний посібник, навчально-методичні рекомендації

<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>20 балів - ІДЗ 30 балів - виконання домашніх завдань 50 балів – бали, отримані під час роботи в аудиторії</p> <p>Академічна добросовісність: Сподіваємось, що ІДЗ та домашні завдання здобувачів вищої освіти будуть оригінальними дослідженнями та самостійними роботами. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, вважатимуться академічною недобросовістю. Виявлення ознак академічної недобросовісності в ІДЗ здобувача вищої освіти є підставою для його незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем курсу. Здобувачі вищої освіти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному оцінюванні, самостійній роботі та бали ІДЗ. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Усна та письмова форми опитування</p>

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література	Завдання, год	Термін виконання
Тиж. 1,2 4 акад. год.	Тема 1. Фінансова поведінка і причини грошового хаосу Як психологічні установки та "грошові сценарії" з дитинства впливають на сучасні витрати? Когнітивні упередження: чому ми приймаємо ірраціональні фінансові рішення? Маркетингові пастки та культура споживацтва як головні чинники відсутності заощаджень. Емоційний інтелект у фінансах: як відрізнити справжні потреби від миттєвих забаганок?	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2, 9,15,16,19, 27-38	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, 6 год	1-2 тиждень
Тиж. 3, 4 4 акад. год.	Тема 2. Аналіз фінансового стану: активи, зобов'язання, чистий капітал Що таке особистий баланс і чому важливо знати вартість свого «чистого капіталу»? Різниця між активами та пасивами. Як провести ревізію боргів та оцінити рівень закредитованості? Показники фінансового здоров'я: коефіцієнт ліквідності та платоспроможності.	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1-3, 9, 10	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, розв'язання ситуаційних завдань 6 год	3-4 тиждень
Тиж. 5, 6 4 акад. год.	Тема 3. Фінансова дисципліна та бюджетування Сутність фінансового планування, його мета і завдання. Види сімейного бюджету і його структура. Процес розроблення сімейного бюджету. Поняття і класифікація доходів сім'ї. Характеристика надходжень сімейного бюджету за джерелами їх отримання. Основні види витрат домогосподарства. Напрями оптимізації надходжень та витрат в умовах посилення кризових явищ Джерела надходжень та чинники, що на них впливають. Види та характеристика видатків.	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія, групова робота	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2,9-13	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, ситуаційних завдань, 8 год	5-6 тиждень

Тиж. 7, 8. 4 акад. год.	Тема 4. Податки і податкова культура Сутність і види податків. Основні елементи податків. Державна податкова служба. Відповідальність за порушення податкового законодавства. Податкова культура, особливості її формування в Україні. Відповідальність за порушення податкового законодавства.	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія, групова робота	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2, 6-9,11, 22	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, розв'язання ситуаційних завдань, 8 год	7-8 тиждень
Тиж. 9, 10 4 акад. год.	Тема 5. Портфельне інвестування Класи активів та їх кореляція: як не класти всі яйця в один кошик? Диверсифікація за валютами, країнами та галузями економіки. Визначення ризик-профілю інвестора: консервативний, помірний чи агресивний? Ребалансування портфеля: як часто і навіщо це робити?	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1-4,9, 21,23	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, підготовка презентації, початок роботи над ІДЗ 6 год	9-10 тиждень
Тиж. 11 2 акад. год.	Тема 6. Депозити, ОВДП, нерухомість, базові інвестиційні інструменти Порівняльний аналіз доходності та ризиків банківських депозитів та державних облігацій (ОВДП). Інвестиції в нерухомість: оренда, перепродаж чи фонди (REITs)? Акції та облігації: як працює фондовий ринок для початківця? Податкові наслідки при отриманні доходу від різних видів інструментів.	Лекція, самостійна робота, дискусія	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1-4,9,21,23	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, робота над ІДЗ 4 год	11 тиждень
Тиж. 12, 13 4 акад. год.	Тема7. Страхування та управління ризиками Класифікація ризиків: які події можуть зруйнувати ваш фінансовий план? Ризикове страхування (майно, авто, здоров'я) проти накопичувального страхування життя. Як правильно обрати страхову компанію та прочитати договір (дрібний шрифт)? Страхування як альтернатива «збиранню на чорний день».	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія, групова робота	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2,9, 10,24-26	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, підготовка презентації, робота над ІДЗ 6 год	12-13 тиждень
Тиж. 14, 15. 4 акад. год.	Тема 8. Пасивний дохід: реалії та міфи Що насправді є пасивним доходом, а що — прихованою роботою? Скільки потрібно інвестувати, щоб отримувати середню зарплату пасивно? Міфи про «швидке збагачення» та «крипто-мільйонерів» за один день.	Лекція, семінар, самостійна робота, дискусія, групова робота	Презентація, Навчально-методичні матеріали	1,2,5,9,14-18,21,27	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, підготовка	14-15 тиждень

	Психологічна готовність до коливань ринку при житті з ренти.				презентації, робота над ІДЗ 8 год	
Тиж. 16 2 акад. год.	Тема 9. Фінансове шахрайство і фінансова безпека Фінансове шахрайство, його сутність та основні види. Способи фінансового шахрайства в Інтернеті. Ознаки фінансових пірамід та як розпізнати сучасних «МММ». Кібербезпека: захист банківських карток, паролів та персональних даних. Соціальна інженерія: як протидіяти маніпуляціям телефонних шахраїв. Алгоритм дій, якщо ви вже стали жертвою шахрайства.	Семінар, самостійна робота, дискусія, групова робота	Презентація, Навчально- методичні матеріали	1,2,9,21,31	Опрацювати відповідні розділи рекомендованої літератури, підготовка презентації, захист ІДЗ 6 год	16 тиждень
32: 16л + 16пр. занять					58 год	Залік